

Blok tematyczny: Międzyludzkie więzi.
 Temat dnia: Grzeczność w życiu codziennym.

Cel lekcji: Systematycznie ćwiczyć stosowanie poprawnych liczebników przy podawaniu daty. Utrwalać umiejętność rozumienia ze słuchu. Zgromadzić i uzmysłowić uczniom rangę i zastosowanie zwrotów grzecznościowych i ich rolę w tworzeniu właściwych relacji międzyludzkich. Zbudować pozytywną atmosferę. Kształcić umiejętność wzajemnego słuchania i zachowywania dobrych relacji w czasie grupowych działań. Przygotować z uczniami materiał do dialogowania. Uświadomić im różnice między poszczególnymi sytuacjami komunikacyjnymi. Ćwiczyć dialogowanie i poprawną wymowę.

Pomoce:

Uczeń: przybory szkolne.

Nauczyciel: Kartki z przykładami dialogów dla poszczególnych grup. Ewentualnie wklejki ze zwrotami do zeszytów.

Zapis w dzienniku: Powitanie. Tradycyjne ćwiczenie z liczebnikami. Rozumienie ze słuchu. Grzeczność - czym jest - wypełnienie ankiety: prawda/fałsz. Grzeczność wyrażona słowami. Różne formuły grzecznościowe. Stosowanie zwrotów adresatywnych, czyli posługiwanie się wołaczem w sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych, jako przejaw dobrego wychowania. Stosowanie zwrotów służących do nawiązania kontaktu. Praca w grupach. Różne sytuacje komunikacyjne: powitania, gratulacje, pożegnania, przeprosimy, życzenia, pozdrowienia dla kogoś. Ćwiczenia w pisaniu. Zapis dialogu

Przebieg:

1. Powitanie.
2. Tradycyjne ćwiczenie z liczebnikami:
Który dzisiaj jest?
 Dzisiaj jest piątek, 29 (dwudziesty dziewiąty) kwietnia 2020 (dwa tysiące dwudziestego) roku.
3. Rozumienie ze słuchu (tekst w aneksie dla N.).

N. mówi: *Przeczytam wam teraz dwukrotnie tekst. W trakcie słuchania rozwiążcie ankietę: prawda-fałsz.*

	P	F
W historii wychowania osobne miejsce zajmuje kwestia grzeczności.		
Gdy dzieci dobrze się zachowują, słyszą, że są niegrzeczne.		
Powiedzenie dzień dobry sąsiadce jest przejawem dobrego wychowania.		
Wypicie mleka jest przejawem dobrego wychowania.		
Grzeczność to inaczej kulturalne zachowanie.		
Człowiek grzeczny dba o to, aby jego rozmówca czuł się odpowiednio uszanowany.		
Człowiek dobrze wychowany ogranicza wolność drugiej osoby.		
Ważną zasadą wzajemnej relacji jest dyskrecja.		

4. Grzeczność wyrażona słowami. Różne formuły grzecznościowe. Stosowanie zwrotów adresatywnych, czyli posługiwanie się wołaczem w sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych.

Oficjalnie w listach:	W komunikacji ustnej
do osoby dorosłej na stanowisku : Szanowny Panie, Szanowna Pani, Szanowni Państwo, Szanowny Panie Profesorze, Szanowny Panie Prezesie, Szanowna Pani Dyrektor,	raczej powiemy: panie profesorze, opuszczając przymiotnik "szanowny", chyba że wypowiedź ma charakter publiczny i odbywa się podczas oficjalnej otwartej uroczystości, a mówiący

Szanowna Pani Profesor.	składa np. życzenia.
Mniej oficjalnie osoby dorosłe do siebie: Droga Pani Marto, Drogi Panie Jacku (mogą się tak zwracać do siebie (z użyciem imienia) tylko osoby dorosłe, które się dobrze znają.	Mniej oficjalnie osoby dorosłe do siebie: Pani Anno, panie Jacku, ciociu, wujku, proszę pani, proszę pana.
	Uczeń do nauczyciela: nie wypada dziecku zwracać się do osoby dorosłej: Pani Kasiu. Zatem słyszane powszechnie z ust ukraińskich uczniów zwracanie się do nauczycieli: pani Marto, pani Krystyno jest w zasadzie niegrzeczne, dowodzi nieznamomości reguł. Dziecko do nauczyciela może zwracać się wyłącznie : Proszę pani, proszę pana.
Przyjaciele, młodzież, znajomi wykorzystują różne nieoficjalne zwroty adresatywne: Cześć Zosiu, Kochany Jasiu, Hej Janek , Cześć Alu,	Zosiu, Jasiu, Basiu, Kasiu.

5. Stosowanie zwrotów służących do nawiązania kontaktu:

Dzień dobry (cześć), co słychać?

Dzień dobry cześć), jak leci?

Dzień dobry, co u ciebie?

Co nowego u ciebie?

Co nowego słychać?

6. Praca w grupach. Różne sytuacje komunikacyjne do wykorzystania podczas zajęć. Np.: *powitania, gratulacje, pożegnania, przeprosimy, życzenia, pozdrowienia dla kogoś:*

Propozycja dla N:

Z poniższych przykładów można przygotować materiał dla uczniów i wybrać kilka przedstawionych sytuacji, na podstawie których przygotowują w grupach wybrane dialogi.

Witamy przybyłego gościa.

Powitanie osoby dorosłej podczas uroczystości szkolnej:

- Szanowny panie kuratorze, w imieniu całej społeczności naszej szkoły, dyrekcji nauczycieli i uczniów serdecznie witamy pana na naszej uroczystości.

- Szanowny panie dyrektorze, drodzy nauczyciele i uczniowie, drodzy państwo, serdecznie dziękuję wam za zaproszenie na tę wyjątkową uroczystość.

Powitanie w domu: mama wita koleżankę córki w progę:

K - Dzień dobry, czy zastałam Marysię?

M - Witaj, Zosiu, wejdz, proszę. Marysia czeka na ciebie.

Powitanie w domu: kolega wita kolegę:

Cześć Wojtek!

Cześć, wejdz, fajnie, że jesteś.

Gratulujemy i równocześnie w niektórych przypadkach **życzymy**.

(Słowo **gratulujemy** w języku polskim oznacza jakby docenienie jakości czegoś, co osiągnął nasz rozmówca. Gratulujemy sukcesów w pracy, wielu lat wspólnego życia, nowego stanowiska, a życzymy szczęścia, zdrowia, pomyślności(czyli niech one nadejdą, znajdą miejsce w życiu adresata albo nigdy go nie opuszczają), możemy też życzyć dalszych sukcesów.

Gratulacje po sukcesie w konkursie.

J - Basiu, gratuluję ci serdecznie, słyszałem, że wygrałaś konkurs matematyczny.

B - Dziękuję ci, Jasiu. To prawda. Nie spodziewałam się aż tak dobrego wyniku. Prawdę mówiąc, liczyłam, że będę w pierwszej dziesiątce.

Gratulacje po narodzinach syna:

Moje gratulacje, Janie, słyszałem, że urodził ci się syn. Życzę z całego serca, aby rósł silny i zdrowy. Tak, dziękuję bardzo, jestem ogromnie szczęśliwy.

Gratulacje po awansie zawodowym i przy okazji życzenia:

K - Pani Anno, serdecznie gratuluję, słyszałam, że od 1 lutego będzie pani kierowniczką działu.

A - Tak, istotnie, bardzo dziękuję, mam nadzieję, że będzie nam się dobrze współpracowało.

K - Przy okazji życzę powodzenia na tym stanowisku.

Gratulacje po uzyskaniu stanowiska w samorządzie szkolnym:

- Gratuluję ci, Zosiu, zostałam przewodniczącą samorządu szkolnego.

- Dziękuję ci bardzo. Trochę się boję, ile teraz na mnie spadnie...

- Oj, nie martw się, będzie dobrze.

Gratulacje z okazji 20 rocznicy ślubu i przy okazji życzenia.

-Pani Anno, gratuluję serdecznie, słyszałam, że przeżyli państwo ze sobą dwadzieścia lat. To imponująca rocznica. Przy okazji życzę wszystkiego najlepszego na dalsze lat.

Składamy życzenia.

Życzenia z okazji urodzin

Z- Marysiu, z okazji urodzin życzę ci wszystkiego najlepszego. dużo szczęścia , pomyślności, sukcesów w szkole. A to drobiazg dla ciebie.

M - Dziękuję ci, Zosiu za życzenia i za śliczny prezent.

Życzenia z okazji rocznicy ślubu.

A - Drodzy państwo, składamy najlepsze życzenia dalszych długich lat wspólnego życia w zdrowiu i szczęściu. Niech miłość trwa.

BB - Bardzo dziękujemy.

Życzenia z okazji Dnia Babci

W - Kochana babciu, z okazji twojego święta życzę ci dużo zdrowia, pomyślności, spełnienia wszystkich marzeń i planów, które zamierzasz zrealizować w nadchodzącym roku. I niech nie opuszcza cię twoja energia i radość.

B - Dziękuję ci, kochanie, serdecznie. Dziękuję, że o mnie pamiętasz.

Żegnamy się.

Dwie osoby dorosłe:

A - Do widzenia.

B - Do widzenia.

Osoba dorosła i dziecko(uczeń, młody człowiek)

(w języku polskim pożegnanie słowami :DO WIDZENIA ma charakter oficjalny, natomiast DO ZOBACZENIA oznacza skrócenie dystansu, pożegnanie bardziej serdeczne, nieoficjalne przyjacielskie, swojskie, dlatego np. w dialogu między nauczycielem i uczniem powinno to wyglądać jak niżej. Uczniowi nie wypada do nauczyciela powiedzieć: Do zobaczenia)

Sytuacja I

N - Do widzenia, moi drodzy, do jutra.

U - Do widzenia.

Sytuacja II

U - Do widzenia.

N - Do zobaczenia, kochani, do jutra.

Przyjaciele, młodzież, uczniowie.

A - Cześć, do zobaczenia.

B -Cześć.

albo

A - No to hej, do jutra.

B - Do jutra.

A - No to pa!

B - Pa! trzymaj się !

Przepraszamy

Dwie osoby dorosłe oficjalnie:

A - Proszę wybaczyć, nie chciałam pani urazić.

B - Nic się nie stało, rozumiem.

Dwie osoby dorosłe mniej oficjalnie:

A - Przepraszam cię, głupio wyszło.

B - Ok. Przeprosiny przyjęte, nie ma sprawy.

Rodzic i dziecko:

R - Przepraszam cię synku, źle oceniłam sytuację, wiem, że nie masz z tym nic wspólnego.

D: A widzisz mamus, mówiłem.

Dzieci w szkole:

(właściwie trudno im używać słowa "przepraszam" wobec siebie, dopiero się tego uczą, zwłaszcza gdy konflikt jest poważny)

A - No co ty, Aśka! Nie gniewaj się.

B- No dobra! W porządku.

Na ulicy, przypadkowe osoby.

A- Przepraszam bardzo, nie zauważyłem.

B - Nie szkodzi, nic się nie stało.

Przekazujemy pozdrowienia

(Pozdrowienia przekazujemy zwykle pod koniec rozmowy dla kogoś, kto przy rozmowie jest nieobecny)

Dwie osoby dorosłe.

A- W takim razie do zobaczenia, Kasiu, pozdrów Janka.

B- Do zobaczenia Witku, a ty pozdrów serdecznie Jolę, dawno jej nie widziałam.

Pozdrowienia w końcu listu lub e-maila przekazujemy z kolei bezpośrednio adresatowi.

Przykład:

Kończę, moja droga i tak list jest zbyt długi, pozdrawiam cię serdecznie i oczywiście całą Twoją Rodzinkę, ściskam Cię mocno, Basia (duże litery zastosowano w tym przypadku przez szacunek do osoby adresata, bo takie normy obowiązują w tym przypadku)

7. Ćwiczenia w pisaniu. Wybrany przez klasę dialog zostaje zapisany w zeszycie.

Zadanie domowe

Na podstawie materiału z lekcji zapisz w zeszycie dodatkowy dialog. Naucz się na pamięć dialogu zapisanego na lekcji tak, abyś mógł przedstawić go z koleżanką lub kolegą na następnej lekcji.

Aneks dla N.

W historii słowo "grzeczność" zrosło się trwale z tematem wychowania dzieci, które od wieków słyszały karcące uwagi dorosłych: bądź grzeczny-nie biegaj, bądź grzeczny- *nie rozpychaj się*, bądź grzeczny - *wypij mleko*, bądź grzeczny - *powiedz dzień dobry sąsiadce*, bądź grzeczny - *nie ruszaj notesu taty*, bądź grzeczny - *siedź prosto*, bądź grzeczny *nie syp piaskiem*, *nie rozlewaj wody*, *nie ściągaj kapci*. Takich przykładów można by mnożyć. Niemal każde zachowanie dziecka oceniano jako grzeczne bądź niegrzeczne. Dzieci słyszały zwykle, że są niegrzeczne, gdy wykonywały coś, na co dorośli nie wyrazili zgody. Dorośli umieszcili w tej kategorii wszystko, czego oczekują od dziecka, a czego ono wykonać nie chce bądź nie potrafi. O ile jednak powiedzenie sąsiadce: *dzień dobry* jest elementem dobrego wychowania i stopniowo warto dziecko do tego przekonać, o tyle wypicie bądź niewypicie mleka nie ma z tym absolutnie nic wspólnego. Czym zatem jest grzeczność albo inaczej dobre wychowanie czy kulturalne zachowanie. Jak powinniśmy je widzieć dzisiaj? Doskonale wiadomo, że odnoszenie grzeczności jedynie do wymagań stawianych dzieciom jest nieporozumieniem. Grzeczność czyli kulturalne zachowanie to ważny element związków międzyludzkich służący do nawiązania znajomości, rozwinięcia wzajemnych relacji tak, aby druga strona odczuła, że jest rozumiana, szanowana i zostawia się jej pole wolności. W tym sensie jako ogromnie ważną traktujemy zasadę empatii, wzajemnej dyskrecji i taktu wobec drugiego człowieka. Są oczywiście jeszcze inne znaczenia . We współczesnej polszczyźnie mówi się także, że ktoś komuś zrobił grzeczność, czyli pomógł bezinteresownie w jakiejś sprawie.